

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

עבירות כנגד מדינות זרות - משמעותן והעונש בצידן

חושבים לפרסם בפייסבוק סרטון הלועג לנשיא האיראני? רוצים לעזור למורדים בסוריה מתוך ישראל? אם כן, חשוב שתדעו שלפי חוק העונשין מדובר בעבירות חמורות שעלולות להסתיים בהעמדה לדין פלילי. עו"ד אסף דוק מסביר על עבירות הפגיעה במדינות חוץ והעונשים הקבועים לצידן.

כמה מילים על קשרי החוץ של ישראל עם מדינות אחרות

מדינת ישראל מקיימת קשרים עם מדינות רבות ברחבי העולם. חלקם של קשרים אלו מתקיימים באופן גלוי באמצעות שגרירויות וקונסוליות, אחרים דרך נציגים השוהים במדינה המארחת ועושים את עבודתם ברמת גילוי נמוכה, ולעיתים גם מתקיימים קשרים מתחת לרדאר בין ממשלות. חלקן של המדינות הללו אף מצויות לכאורה בחילוקי דעות קשים עם ישראל, ועדיין מקיימות עימה קשרים גם ללא הסכם שלום, אך מבלי להיות במצב מוכרז של מלחמה. על כל פנים, לעולם אין לדעת מתי קשר מעורער יהפוך לבעל אינטרס מהותי למדינה ואף ליחסי ידידות. על מנת להגן על קשרי החוץ הרגישים קבע המחוקק מספר סעיפים בחוק העונשין, אשר מטילים עונשים קשים על מי שפוגע במדינות אחרות, בסמליהן ובעומדים בראשן.

עבירת אלימות כנגד מדינת חוץ - עד עשר שנות מאסר

סעיף 165 לחוק העונשין קובע עונש מרבי של עשר שנות מאסר על מי שעושה בתחומי ישראל ניסיון להכין, לארגן, לסייע או להקל על ניסיונות במדינת חוץ, המכוונים להרוס את סדרי השלטון דרך מעשי אלימות. יש לשים לב כי לא מדובר אך ורק במדינות ידידותיות לישראל, או המצויות עימה בקשרים דיפלומטיים רשמיים ואחרים. אם במדינות אלו (אפילו איראן, סוריה ואויבות אחרות) נעשים ניסיונות אלימים לפגוע בסדרי המשטר, ואדם מן השורה מסייע להם, מארגן או מכין אותם משטח ישראל, דינו עשר שנות מאסר. מטבע הדברים, סעיף זה אינו תופס לגבי בעלי תפקיד בשירותי הביטחון, כגון אמ"ן או המוסד, אך רובנו לא נהנים מחסינות זו.

עבירת הסתה לאיבה כנגד מדינה ידידותית לישראל

סעיף 166 לחוק העונשין קובע עונש מאסר מרבי שלוש שנים, על מי שמבקש להסית למעשי איבה נגד ממשלה של מדינה ידידותית. הדבר יכול להיעשות על ידי פרסום דברים (למשל בעיתונות, ברשתות חברתיות באינטרנט וכדומה), על יד התקהלויות פומביות או על ידי נאום במקום ציבורי. כלומר, אדם האומר לחברו שלדעתו יש לבצע מעשי איבה נגד ארה"ב עקב מעורבותה במזרח התיכון, אינו עובר עבירה פלילית. ואולם, אם הדברים מתפרסמים באופן ציבורי זה או אחר, הרי שמדובר בעבירה פלילית שעונשה עד שלוש שנות מאסר.

עבירת פגיעה בסמל או דגל של מדינה ידידותית

אנו רגילים לראות מעל מרקע הטלוויזיה אנשים במדינות אויב השורפים דגלים של ישראל. למעשה, כל עוד מדובר במדינת אויב גם בישראל מותר הדבר ואינו נחשב לעבירה פלילית. ואולם, אם אדם מוריד או הורס בפומבי סמל או דגל של מדינה ידידותית לישראל, או עושה כל מעשה אחר כדי לפגוע בהם, הרי שדינו לפי חוק העונשין עד שלוש שנות מאסר. יחד עם זאת, ראוי לציין כי היסוד הנפשי שמאחורי מעשים אלו חייב להיות כוונה להביע בוז או איבה לאותה מדינה. לדוגמה, אם הדבר נעשה כחלק ממיצג אומנותי הרי שטענה זו יכולה לעמוד לימין הנאשם בבית המשפט. כמו כן, בדומה לעבירת ההסתה נגד מדינה ידידותית, הדבר חייב להתבצע באופן פומבי ואם בוצע בהסתר הרי שאינו עומד בגדר עבירה.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת חילול כבוד של גדולי אומות במדינות חוץ

סעיף 168 לחוק העונשין קובע עונש מרבי של שלוש שנות מאסר או קנס, על מי שמפרסם ללא הצדקה פרסום העלול לחרף, להשפיל או לחשוף לשנאה נשיא, מלך, שליט, שגריר, או אדם רם מעלה של מדינת חוץ. יש לשים לב להגדרת ה- "פרסום ללא הצדקה", כלומר דברים שאינם זוכים להגנה במשפט לשון הרע על אדם פרטי, כמו תום לב או דברי אמת. עוד יש לשים לב שמדובר בכל מדינת חוץ באשר היא ולא דווקא במדינות ידידותיות. יחד עם זאת, קיים הבדל מהותי בענישה הקשור להשלכות הפרסום: אם תכניו של הפרסום עלולים היו או מכוונים היו להפריע לשלום והידידות שבין ישראל ומדינה אחרת - הרי שהעונש יהיה מאסר עד שלוש שנים. מצד שני, אם תנאים אלו לא מתקיימים (דהיינו קשרי שלום וידידות, וכן אפשרות או כוונת הפרעה להם), הרי שהעונש יהיה קנס בלבד.

בשורה התחתונה, את הפעילות הפוליטית שלכם עדיף לנהל בערוצים מקובלים וחוקיים, ואת הדעות הנוקבות יש לפרסם תוך שמירה על כבוד האדם. לפני שאתם מעלים את הסטטוס הבא או מתגייסים לעזרת עמים שנלחמים במנהיגיהם, הכירו את החוק ופעלו בהתאם. לחילופין, התגייסו למוסד.